

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5

№ 04-05/05-336

"04" жовтня 2016 р.

**Прем'єр-міністру України
Гройсману В.Б.**

*Щодо припинення безпідставного реформування
визнаної усім світом дієздатної державної
системи правової охорони інтелектуальної
власності в Україні*

ДЕПУТАТСЬКЕ ЗВЕРНЕННЯ в порядку статті 16 Закону України “Про статус народного депутата України”

Шановний Володимире Борисовичу!

До мене звернулися працівники державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент), які наводять інформацію щодо незаконного прийняття 23.08.2016 року Кабінетом Міністрів України постанови «Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні» та розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні».

Так, заявники у своєму зверненні (копія додається) повідомляють, що прийняттям вищезазначених актів передбачено ліквідацію авторитетної у світі Державної служби інтелектуальної власності в Україні, перепідпорядкування та передача завдань і функцій цієї служби Міністерству економічного розвитку і торгівлі України та протизаконне перетворення «Укрпатенту» в державну організацію «Національний офіс інтелектуальної власності України» з несумісними між собою функціями закладу експертизи об'єктів інтелектуальної власності, видачі патентів на винаходи, свідоцтв на знаки для товарів і послуг та охорони документів інтелектуальної власності, а також щодо державної реєстрації цих документів.

Зазначені акти суперечать низці законів України, стратегії сталого розвитку «Україна - 2020», схваленої Указом Президента України від 12.01.2015 року № 5/2015 та Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, схваленої Постановою Верховної Ради України від 14.04.2016 року № 1099-VIII, якими передбачено зосередження діяльності Уряду на забезпеченні «ефективного захисту прав інтелектуальної власності», а не на безпідставному реформуванні визнаної усім світом дієздатної державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні.

Реалізація вищезазначених актів призведе до тривалого колапсу в сфері інтелектуальної власності, як це було під час реформи 1999-2000 років, коли більше року не видавалися патенти на винаходи, не реєструвалися торговельні марки тощо. Це все призведе до величезної шкоди суспільству, економіці та міжнародному іміджу України.

Прийняття цих актів є зрадою національних інтересів України.

На підставі вищенаведеного, керуючись ст. 16 Закону України «Про статус народного депутата України», -

ПРОШУ:

1. Ініціювати припинення реалізації вищезазначених актів, які ведуть за собою ліквідацію Державної служби інтелектуальної власності України.
2. Притягнути до відповідальності осіб, які провели через Уряд злочинні рішення та поставили під загрозу і сумнів імідж України перед світовою спільнотою
3. Про результати розгляду звернення та вжиті заходи повідомити мене та заявників у встановлений законом строк.

Додатки: копія звернення – 12 аркушів

З повагою

**Народний депутат України
Голова фракції Радикальної партії**

Олег ЛЯШКО

Голові депутатської фракції
Радикальної партії
Олега Ляшка
у Верховній Раді України,
народному депутату України

Ляшко О.В.

Високоповажний Олеже Валерійовичу!

Ми, працівники державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент), вкрай обурені ситуацією, що склалася навколо державної системи правової охорони інтелектуальної власності (ІВ) у зв'язку із прийняттям 23.08.2016 Кабінетом Міністрів України постанови «Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади державної системи правової охорони інтелектуальної власності» та розпорядження «Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні».

Цими актами передбачено ліквідацію авторитетної у світі Державної служби інтелектуальної власності України, перепідпорядкування та протизаконне перетворення Укрпатенту в державну організацію «Національний офіс інтелектуальної власності України» з несумісними між собою функціями закладу експертизи об'єктів інтелектуальної власності та владними повноваженнями центрального органу виконавчої влади.

Зазначені акти суперечать низці законів України, Стратегії сталого розвитку “Україна – 2020”, схваленої Указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 та Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, схваленої Постановою Верховної Ради України від 14.04.2016 № 1099-VIII, якими передбачено зосередження діяльності Уряду на забезпеченні «ефективного захисту прав інтелектуальної власності», а не на безпідставному реформуванні визнаної усім світом дієздатної державної системи правової охорони інтелектуальної власності України.

Це призведе до руйнації системи та паралічу процесу набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності, припинення видачі патентів та свідоцтв на право власності, що суттєво вплине на інвестиційну привабливість України, що завдасть величезної шкоди суспільству, економіці та міжнародному іміджу України.

Як громадяни України ми не можемо стояти осторонь діянь з розвалу визнаної світом сучасної державної системи правової охорони інтелектуальної власності та переконливо закликаємо Вас, вельмишановний Олеже

Валерійовичу, як народного депутата України, людину, якій небайдужа доля нашої країни, негайно втрутитися у ситуацію та вжити усіх наданих Вам законами України повноважень для зупинення реалізації зазначеної «реформи», а також сприяти неухильному виконанню розпорядження Уряду України від 24 червня 2016 р. № 474-р, яким схвалено проєвропейську Стратегію реформування державного управління України на 2016-2020 роки.

Поставивши свій підпис під цим зверненням, ми сподіваємось на Ваше розуміння та конкретні дії заради справедливості й торжества Конституції та Законів України!

З повагою,

працівники державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності».

Додаємо нижче наші підписи:

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА

про невідповідності Конституції України актів Кабінету Міністрів України

1. Кабінет Міністрів України прийняв такі акти:

постанову від 23 серпня 2016 р. № 585 «Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади державної системи правової охорони інтелектуальної власності» (далі – постанова КМУ);

розпорядження від 23 серпня 2016 р. № 632-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні» (далі – розпорядження КМУ).

Ці акти не відповідають Конституції України зважаючи на таке.

2. Стаття 19 Конституції України зобов'язує органи державної влади діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» встановлено чітке розмежування основних завдань міністерств та основних завдань інших центральних органів виконавчої влади, таких як агентства, служби, інспекції (статті 7 та 17 Закону).

Статтею 7 цього Закону основними завданнями міністерства визначено:

- «1) забезпечення нормативно-правового регулювання;*
- 2) визначення пріоритетних напрямів розвитку;*
- 3) інформування та надання роз'яснень щодо здійснення державної політики;*

4) узагальнення практики застосування законодавства, розроблення пропозицій щодо його вдосконалення та внесення в установленому порядку проектів законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України на розгляд Президентіві України та Кабінету Міністрів України;

4¹) забезпечення здійснення соціального діалогу на галузевому рівні;

5) здійснення інших завдань, визначених законами України».

Статтею 17 Закону основними завданнями інших центральних органів влади визначено:

- «1) надання адміністративних послуг;*
- 2) здійснення державного нагляду (контролю);*
- 3) управління об'єктами державної власності;*
- 4) внесення пропозицій щодо забезпечення формування державної політики на розгляд міністрів, які спрямовують та координують їх діяльність;*

5) здійснення інших завдань, визначених законами України».

На виконання вимог статей 7 та 17 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через відповідних міністрів, Державного комітету телебачення і радіомовлення України» від 16 жовтня 2012 року № 5460-VI внесені зміни до законів України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» та «Про охорону прав на зазначення походження товарів» (пояснювальна записка до проекту закону № 10220 від 16.03.2012, http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=42855).

Цими змінами забезпечено чітке розмежування повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері інтелектуальної власності (тобто Мінекономрозвитку), та Установи (тобто Державної служби інтелектуальної власності) як центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності.

Зокрема, згідно з пунктом 30 Закону від 16 жовтня 2012 року № 5460-VI в Законі України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» повноваження колишнього «центрального органу виконавчої влади з питань правової охорони інтелектуальної власності» розподілені між «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності» (п.п. 1 та 3) та «центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері інтелектуальної власності» (п.п. 4 та 5).

При цьому центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері інтелектуальної власності (тобто Мінекономрозвитку), уповноважений лише видавати нормативно-правові акти у випадках і в межах, встановлених Законом.

3. Законом України «Про Кабінет Міністрів України» визначено, що діяльність Кабінету Міністрів України ґрунтується на принципах верховенства права, законності, поділу державної влади і здійснюється в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ст. 3 Закону).

Цей Закон та інші закони України не передбачають повноважень Кабінету Міністрів України покласти на один орган виконавчої влади повноваження, розподілені законом між декількома органами виконавчої влади.

3.1. У супереч з зазначеним законам та вимогам статті 19 Конституції України вказаними актами Кабінету Міністрів України передбачено ліквідувати Державну службу інтелектуальної власності, поклавши виконувати нею завдання і функції з реалізації державної політики у сфері інтелектуальної власності на Мінекономрозвитку (п. 1 постанови КМУ та п. 1 Плану заходів ... , затвердженого розпорядженням КМУ).

Це означає, що Мінекономрозвитку на додаток до виконуваних ним завдань із здійснення нормативно-правового регулювання у сфері інтелектуальної власності передаються завдання і функції вказаної служби з надання адміністративних послуг щодо видачі патентів на винаходи, свідоцтв на знаки для товарів і послуг та охоронних документів на інші об'єкти інтелектуальної власності, а також щодо державної реєстрації цих документів.

Отже, зазначені акти Кабінету Міністрів України передбачають суміщення в одному центральному органі виконавчої влади (міністерстві) повноважень з формування державної політики в сфері інтелектуальної власності (прийняття нормативно-правових актів) та її реалізації (надання адміністративних послуг з виконання цих нормативно-правових актів). Це суперечить волі Верховної Ради України, вираженій в Законі України від 16 жовтня 2012 року № 5460-VI і відображеній в Законі України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та інших законах про охорону прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Таке суміщення поряд з невідповідністю Конституції України та законам вочевидь містить ризики вчинення корупційних правопорушень.

3.2. Факт невідповідності вказаних актів Кабінету Міністрів України Конституції України та законам підтверджується також власне Планом заходів з реалізації Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні, затвердженим розпорядженням КМУ.

Пунктом 5 цього Плану передбачено «розроблення і подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту щодо внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно удосконалення державного управління сферою інтелектуальної власності (створення національного органу інтелектуальної власності)».

Отже, цим заходом Кабінет Міністрів України визнав, що передбачена його актами ліквідація Державної служби інтелектуальної власності та

покладення виконуваних нею завдань і функцій з реалізації державної політики у сфері інтелектуальної власності на Мінекономрозвитку не відповідає законодавчим актам України в частині державного управління сферою інтелектуальної власності.

3.3. Крім того, всупереч зазначеним законам та вимогам статті 19 Конституції України постанова Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 585 наділяє Мінекономрозвитку повноваженнями, не передбаченими Законом України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та іншими законами про охорону прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Зокрема цією постановою передбачено доповнити пункт 4 Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459, серед іншого, такими підпунктами стосовно повноважень Мінекономрозвитку:

47²) здійснює державну реєстрацію об'єктів права інтелектуальної власності, проводить реєстрацію договорів про передачу прав на об'єкти права інтелектуальної власності, що охороняються на території України, ліцензійних договорів;

47⁴) веде державні реєстри об'єктів права інтелектуальної власності.

Однак Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та інші закони про охорону прав на об'єкти інтелектуальної власності не передбачають проведення реєстрації договорів про передачу прав на об'єкти права інтелектуальної власності та ліцензійних договорів.

Ці закони не передбачають також державних реєстрів об'єктів права інтелектуальної власності. Ними передбачені державні реєстри охоронних документів (патентів, свідоцтв) на об'єкти права інтелектуальної власності.

3.4. Згідно з статтею 9 Конституції України частиною національного законодавства України є чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Одним з таких договорів є Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII.

Угодою про асоціацію одним з головних принципів для посилення відносин між сторонами визначено належне врядування, а однією з цілей політичного діалогу – зміцнення поваги до доброго врядування (ст. 3 та ст. 4 Угоди)

На виконання Угоди про асоціацію та реалізацію цього головного принципу розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р схвалено європейську за суттю Стратегію реформування державного управління України на 2016-2020 роки.

Ця Стратегія розроблялася за участі експертів Програми підтримки вдосконалення врядування та менеджменту (SIGMA) та інших експертів ЄС з питань державного управління.

Одним з пріоритетів Стратегії визначено, що *«Необхідно забезпечити чітке розмежування обов'язків міністерств, які формують державну політику, та інших центральних органів виконавчої влади (агентств, служб, інспекцій), які забезпечують її реалізацію»* (пріоритет Стратегії: Підзвітність - організація, прозорість, нагляд).

Отже, в рамках реалізації Стратегії міністерства повинні сконцентруватися на аналізі та формуванні державної політики і нести за це відповідальність. Завдання інших ЦОВВ (служби, агентства, інспекції) — виконання всіх визначених законом адміністративних повноважень (надання адміністративних послуг, здійснення інспекційних і наглядових повноважень, тощо).

Проте, як вбачається з наведених вище фактів, вказані акти Кабінету Міністрів України суперечать Стратегії, а відтак суперечать статті 3 Угоди про асоціацію та вимогам статті 19 Конституції України.

4. Відповідно до пункту 15 Конституції України Президент України зупиняє дію актів Кабінету Міністрів України з мотивів невідповідності цій Конституції з одночасним зверненням до Конституційного Суду України щодо їх конституційності.

Отже, дія зазначених актів Кабінету Міністрів України підлягає зупиненню Президентом України.

Водночас Кабінет Міністрів України може за власною ініціативою припинити чинність названих актів від 23 серпня 2016 р. та забезпечити неухильне виконання зазначених вище законів та свого розпорядження від 24 червня 2016 р. № 474-р.